

FLYSTYRT I HORNE KÆR 10. APRIL 1944

Her ses flyvraget i Hornekær hvor 7 mistede livet, heraf var 5 Australiske flyofficerer RAAF.

Syv unge mænd blev skudt ned over Horne Kær

Nedskydningen skete den 10. april 1944, og hele besætningen mistede livet.

Under kronprinseparrets besøg i Australien, så vi i fjernsynet parret nedlægge en krans for de faldne australske soldater, som kæmpede og faldt i allieret krigstjeneste under 2. verdenskrig. Denne kransenedlæggelse var nok mere nærværende for os her i Horne, end de fleste af os vel umiddelbart tænker over, idet 5 af de 7 dræbte besætningsmedlemmer fra det bombefly, som 10. april 1944 blev beskudt af en tysk natjager og styrtede ned i Horne Kær, var australiere.

Om operationen, som førte til nedskydningen, fortæller Søren Flensted, Billund: ”Flyet, en Lancaster III JB734, tilhørte Royal Australien Air Force og opererede som en del af det engelske Royal Air Force i 460 squadron (eskadrille) og var kodet AR-R2

Flyet lettede kl. 21.15 fra Binbrook Flyvestation i England. Operationen var minelægning i Østersøen.

På vej hjem fra minelægningen blev JB734 angrebet af en natjager ført af unteroffizier Carl-Hans Hurth fra 12. Staffel Nachtjagdgeschwader 3 og styrtede kl. 03.54 ned ved Vester Bjerremose 400 meter vest for Hans Christensens ejendom (Vester Bjerremosevej 23)”.

Alle ombord omkom.

De omkomne var:

Pilot P/O Robert J. Proud, RAAF. (Royal Australien Air Force)

F/Sgt. Georg W. Boyce, RAAF.

Air Gnr. Sgt. Sidney Edwards, Flt. Engr.

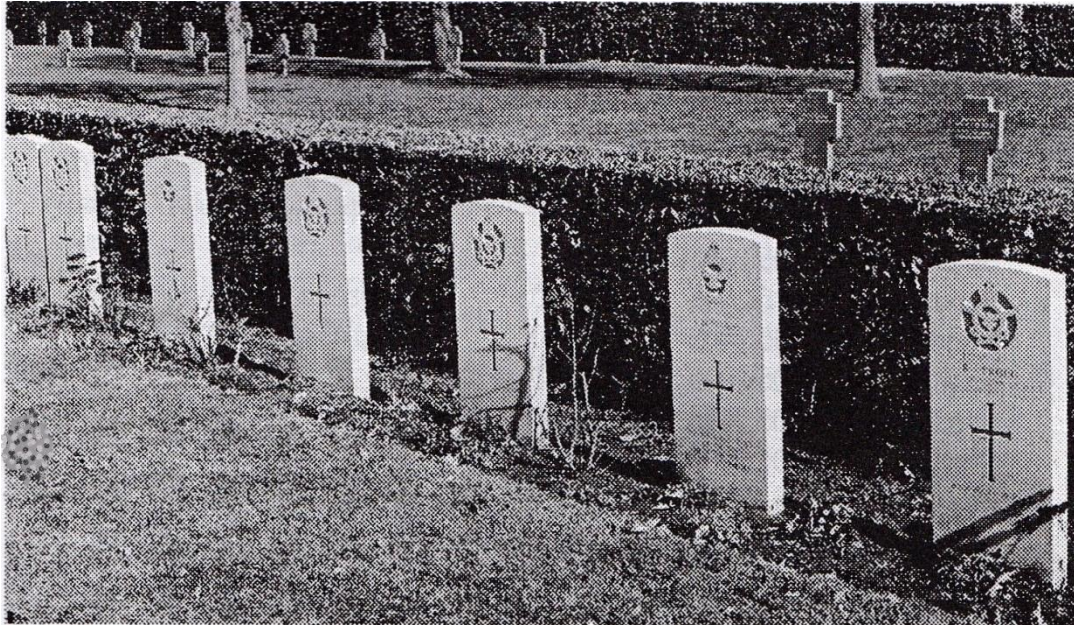
Sgt. Thomas McKinstry.

F/Sgt. Donald H. Martin, RAAF.

F/Sgt. Edgar Oberhardt, RAAF.

F/O. Leonhardt M. Ryan, RAAF.

De ligger alle begravet i Esbjerg-Fovrfeld Gravlund.

Mindestenene over den syv mand stor besætning i bombeflyet kan ses i Gravlunden i Esbjerg.

Den 10. april 1944 har Royal Air Force åbenbart haft store tab af fly over Jylland. Ikke mindre end 32 allierede flyvesoldater blev dræbt denne dag og ligger begravet i Esbjerg-Fovrfeld Gravlund.

Kirstine Vinter Nielsen, der dengang sammen med sin mand Arne boede på en af ejendommene i Vester Bjerremose (Vester Bjerremosevej 27), husker godt, at der stod 7 ligkister, og at hun syntes, at det var meget trist så mange unge mennesker, der blev slået ihjel.

I år har vi haft 60 år med fred i vores del af verden. Disse unge mænd kæmpede for freden og døde for os.

Ovenstående beretning om flystyrtet i Horne Kær 10. april 1944 blev bragt i Horneposten i april 2005 og er skrevet af Kurt Vig Nielsen.

Da der har været lidt diskussion om, hvor denne Lancaster helt præcist styrtede ned, kan vi måske nu med lidt større sikkerhed sige, at flyet er faldet ned meget tæt på Gunderup Bæk, og efter beregningerne skal det være ca. 150 meter øst for bækken i Birkekær på grænsen til Horne Kær, men man må også konkludere, at flyets vragdele ligger spredt på et stort område, og der ligger helt sikkert stadigvæk vragdele under overfladen. Her kan detektor-teknologien måske hjælpe med at finde større vragdele såsom flyets motor og dermed udpege flyets nøjagtige nedstyrtningssted.

RAAFs Lancaster III JB734

Model af den tyske jager Messerschmitt

Den tyske flyindustri producerede mange fly, og navnet er Messerschmitt. Her er det et én-motors fly, men der blev også fremstillet mange to-motors. Vi må antage, at natjageren over Horne Kær, var en Messerschmitt, som den på billedet, og at det var tale om en mands værk, da Lancaster III fra Royal Australien Air Force blev skudt ned over Birkekær/Horne Kær i Horne.

Beretningen om nedskydningen af det engelske fly kan suppleres med den øjenvidneberetning, afdøde gdr. Hans Jensen har skrevet, og som tidligere har været bragt i Horneposten.

Øjenvidne tog mystisk pakke med hjem

Af begivenheder under besættelsen står tydeligst i erindrungen luftkampen, der resulterede i nedskydningen af en engelsk flyvemaskine over Horne Kær den 14. april 1944 (det er dokumenteret, at det skete den 10. april).

Vi havde som så ofte før hørt skydning aftenen før fra de tyske luftværnsbatterier ude ved havet i vest, og set de sædvanlige lyssporsprojektiler og lysbomber over den sildige aftenhimmel. Det var jo kendetegnende, når de engelske flyvere indledte deres bombeangreb mod de tyske byer Hamburg, Bremen, Kiel, m. fl., der de sidste år kulminerede på Hitlers fødselsdag den 20. april.

Vi vågnede ved 2 – 3 tiden om morgenen den 14. april (10. april) ved en voldsom flyverlarm og skydning fra øst. Larmen syntes at komme fra retninger lige over vort hus (ejendommen i Asp,) men vi turde selvfølgelig ikke tænde lys. Pludselig hørte vi et altoverdøvende spektakel, og i nogle øjeblikke var vores soveværelse oplyst som på en solskinsdag.

Flyvraget i Horne Kær (Ølgod Museum)

Vi kunne gennem vinduet se en brændende flyvemaskine i rasende nedadgående sydvestlig retning udover engstrækningen Horne Kær. Jeg løb ud og så, at det brændende vrage af en flyvemaskine styrtede ned, og i det blikstille forårsvejr kunne man gennem larmen høre skrig fra de ulykkelige nedstyrtede flyvere.

Mor og jeg talte om det forfærdelige, og selv om hun ikke var så glad for det (hun var i lykkelige omstændigheder,) blev vi enige om, at jeg skulle tage ud til ulykkesstedet, der var jo ikke ret langt i luftlinje. Jeg fik fat i cyklen med trædækkene og rasede afsted. Men selv om der ikke var ret langt, kunne jeg ikke cykle tværs over Horne Kær, så jeg måtte udenom og ned ad Vester Bjerremosevej, men kunne efterhånden se, at nedstyrtningen var sket lidt vest for Chr. Jacobsen (Kringelihorn) (Vester Bjerremosevej 28.) Der lå splintrede vrage hele vejen (også på marken derhjemme), og de blev større jo nærmere, man kom den brændende flyvemaskine.

Jeg kunne dog ikke komme i nærheden af vraget. Det sværmede med tyske soldater, der begyndte at råbe "Halt", så snart man kom i nærheden. De 2 tyske jagere, der havde skudt den engelske maskine ned, var da kredset bort i sydlig retning.

Tyskere og en dansker bevogter flyvraget (Ølgod Museum)

Jeg kunne som nævnt ikke komme helt hen til det brændende vrage, der for øvrigt lå i flere dynger efter en formodentlig eksplosion. Nogle af de mange senere nysgerrige mente, at også en tysk maskine var skudt ned, men det var nok ønsketænkning.

Jeg bestemte mig snart til at tage hjem igen, da jeg ikke havde fået mit legitimationskort med, og det ville nok forværre situationen yderligere ved at møde en tysk soldat.

Blandt de store mængder vragele løb jeg på en ca. 40 x 40 cm. sejldugspakke, som jeg snupede med på min vej tilbage til cyklen, som jeg havde måttet lægge fra mig.

Det var nu efterhånden blevet helt lyst, og jeg kom godt hjem med min pakke, der var ret tung, og jeg var spændt på at se, hvad den indeholdt. Efter morgenfodringen kom vor daværende nabo Hans Holm, og vi pakkede op for den spændende firkant. Den viste sig at indeholde en oppustelig gummibåd med mast og rødt sejl samt en del tilbehør. Masten var af sammenskydelig aluminium og fyldte således ikke ret meget, og der var desuden et par små jernbeholdere af ubestemmelig karakter.

Den ene var muligvis gas til oppustning af gummibåden, men vi brugte en på siddende håndpumpe. Ligeledes fandtes der koncentrerede næringspastiller, kompas samt en del lysraketter, som vi var meget interesserede i virkningen af. Hans Holm syntes, vi burde prøve én med det samme. Det så ud til, at man skulle give et lille ryk i én på raketten siddende snor, og det virkede da også udmærket, men Hans må have holdt raketten i lidt forkert retning, for den for lysende ud i retning af nedstyrtningsstedet, men da var det efterhånden blevet mere rolig.

Jeg kan huske, at vi med vore sprogkundskaber til engelsk ikke kunne grade teksten på indpakningen, men måtte have hjælp af Hans Pallesen, der havde været i Amerika, men nu boede i Malle og kørte mælk til mejeriet i Asp. Han kunne grade det engelske.

Der var naturligvis stor tilstrømning af nysgerrige mennesker fra nabolaget til nedstyrtningsstedet i Horne Kær. Om eftermiddagen så vi (på tilbørlig afstand) 3 dræbte flyvere lagt i kister og kørt bort. Det så ud til, at en feltpræst var til stede.

Det viste sig dog, at en fjerde flyver havde reddet sig ved udspring med faldskærm, idet nu afdøde gårdejer Hans Harck fandt en udfoldet faldskærm i Malle Plantage. Han fik den stoppet i et tomt bistade til senere hjembringning. Arne Harck fortæller, at han husker store mængde silkestof, hvoraf bl.a. hans mor fik syet en kjole, og det sparede jo godt på tøjrationeringsmærkerne. Desuden var det en mængde stærke snore, der kunne bruges til snørebånd i fodboldstøvlerne og andre ting.

Nogle dage efter fik vi en dejlig pige (Oda) og i den anledning havde vi læge Ove Damgård fra Tistrup. Han var meget optaget af flyveulykken, og han fortalte at han var én af de første, der var nået til nedstyrtningsstedet. Tyskerne ville bortvise ham, men han insisterede på, at han som læge havde ret til at tilse

eventuelle tilskadekomne. Lægen fortalte, at de 3 omkomne flyvere alle var døde, da han undersøgte dem. De sad med benene dybt nede i den bløde engbund.

Læge Damgård fortalte, at alle 3 havde en fyldt morfinsprøjte i brystlommen, men ingen var brugt. Han tog da deres legitimationspapirer og deres armbåndsurre for senere at sende disse til pårørende i England.

Valfarten til Horne Kær fortsatte i lang tid, og skønt der var tysk vagt, der somme tider afgav varselsskud, blev utrolig meget ragelse hentet med hjem derudefra selv et defekt maskingevær, der let kunne have forårsaget en ulykke, før den blev overgivet til politiet (løbet var krumt).

Jeg var såmænd også dum nok til at slæbe en rinkelning maskingeværpatroner med hjem. De lå i mange år oppe på en bjælke i maskinhuset derhjemme, indtil Åge, der fik gården efter os, fik dem afleveret til politiet.

Så vidt jeg ved ligger selve motoren fra flyvemaskinen stadig dybt begravet i engbunden.

Det var så min beretning, som jeg husker det, om flystyrtet i Horne Kær, hvor flyvere mistede livet i kampen. Også for os.

Afrunding og korrektion omkring dato, tid og sted

Der er små nuancer i Hans Jensens fortælling.

Hans Jensen skriver at flystyrtet er den 14. april 1944. På gravstenene står der 10. april

Kunne der være nogen overlevende? Der er 7 mindesten for 7 faldne flyvere i Mindeparken i Esbjerg-Fovrfeld Gravlund.

Kunne der have været 2 tyske jagere om nedskydningen?

Ofte bliver nedskydningen over Horne Kær og en engelsk flyveofficer, der er begravet på Horne Kirkegård, koblet sammen, men det er to forskellige hændelser.

Den engelske pilots død omtales i beretningen "En engelsk flyveofficer begravet i Horn".

Syv flyvere fra Horne mindes i Gravlunden

Lancaster III JB734 styrtede i nærheden af Gunderup 10. april 1944

Flyet tilhørte RAAF 460 squadron og blev kodet AR-X.

Flyet lettede kl. 21.15 den 9. april fra Binbrook OP - flyvestation i England. Operationen var minelægning i Østersøen.

På returflyvningen blev JB734 angrebet af en natkæmper, 12./NJG 3, der blev fløjet af unteroffizier Carl-Hans Hurth, og styrtede på Bjerremose-mosen 400 meter vest for gården tilhørende Hans Christensen nær Gunderup kl. 03:55.

Besætningen bestod af Pilot P / O. R.J. Proud, RAAF, F/Sgt George W. Boyce, RAAF, Luft Gnr. Sgt Sidney Edwards, Flt. Engr. Sgt Thomas McKinstry, F/Sgt Donald H. Martin, RAAF, F/Sgt Edgar Oberhardt, RAAF, og F/O Leonhardt M. Ryan, RAAF. Alle døde. De blev alle stedt til hvile på Fovrfelt Kirkegård i Esbjerg den 15/4 1944.

Gravlund Mindepark for faldne soldater 1940 – 1945

F/Sgt Edgar Oberhardt, RAAF (Via Ole Kraul)

F/Sgt. Georg W. Boyce, RAAF

Air Gnr. Sidney Edwards, RAF

Sgt. Thomas McKinstry, RAF

Sgt. Donald H. Martin, RAAF

Pilot Robert J. Proud, RAAF

Leonhardt M. Ryan, RAAF

**Er færdig redigeret af Bente Jakobsen og Leif Sønderskov
Horne Sognearkiv juni 2017**

Beretningen ligger på issuu.com